

nationis, quia hoc etiam est ineffabile, sed enumerans patres ex quibus Christus secundum carnem processit.

Ad secundum dicendum, quod ad hanc objectionem, quam movit Julianus Apostata, diversimode ab aliquibus respondetur. Quidam enim (ut Gregorius Nazian. dicit) dicunt eosdem esse quos uterque Evangelista enumerat, sed sub diversis nominibus, quasi binomios. Sed hoc stare non potest, quia Matthæus ponit unum filiorum David, scilicet Salomonem: Lucas autem ponit alium, scilicet, Nathan, quos secundum historiam libri Regum constat fratres fuisse. Unde alii dixerunt, quod Matthæus veram genealogiam Christi tradidit; Lucas autem putativam, unde incepit: Ut putabatur filius Joseph. Erant enim aliqui ex Judæis, qui propter peccata regum Juda, credebant Christum ex David non per reges, sed per aliam ejus stirpem hominum privatorum, esse nasciturum. Alii vero dixerunt, quod Matthæus posuit patres carnales, Lucas vero posuit patres spirituales, scilicet justos viros, qui dicuntur patres, propter similitudinem honestatis. In lib. vero de Questionibus Veteris et Novi Testamenti¹ respondetur, quod non est intelligendum quod Joseph a Luca dicatur esse filius Heli, sed quod Heli et Joseph fuerunt patres Christi diversimode a David descendente. Unde de Christo dicitur, quod putabatur filius Joseph, et quod ipse etiam Christus fuit Heli filius: quasi diceret quod Christus, ea ratione, quæ dicitur filius Joseph, potest dici filius Heli, et omnium eorum qui ex stirpe David descendunt; sicut Apost. dicit Roman. 9: Ex quibus, scilicet, Judæis, Christus est secundum carnem. Augustinus vero, in l. de Quest. Evang., tripliciter solvit dicens: Tres causæ occurrunt, quarum aliquam Evangelista secutus est. Aut enim unus Evangelista patrem Joseph, a quo genitus est, nominavit; alter vero vel avum maternum, vel aliquem de cognatis majoribus posuit. Aut unus erat huic Joseph naturalis pater, et alter eum adoptaverat. Aut more Judæorum, cum sine filiis unus decessisset, ejus uxorem propinquus accipiens, filium, quem genuit, propinquo mortuo deputavit. Quod etiam quoddam genus adoptionis legalis est, ut ipse Augustinus dicit in 2 de Consensu Evang.² Et

¹ Augustin., in libro Questionum ex Novo Test. qui incipit: Deus certe perfectus est, q. 56. Et in alio lib. qui incipit: Cur facta et dicta, q. 6.

² C. 3, circa princ., tom. 4.

hæc ultima causa est verior, quam et Hieron. super Matth. ponit; et Euseb. Cæsariensis, in Ecclesiastica historia, ab Africano historiographo traditam asserit³. Dicunt enim quod Nathan et Melchi diversis temporibus de una eademque uxore, Jesca nomine, singulos filios procreaverunt; quia Nathan, qui per Salomonem descendit, uxorem eam primum ceperat, et relicto filio uno, Jacob nomine, defunctus est; post cuius obitum (quoniam lex viduam alii viro non vetat nubere), Mechi, qui per Nathan genus ducit, cum esset ex eadem tribu, sed non ex eodem genere, relictam Nathan accepit uxorem, ex qua etiam ipse suscepit filium nomine Heli. Et sic ex diverso patrum genere efficiuntur Jacob et Heli uterini fratres; quorum alter, id est Jacob, fratris sui Heli, sine liberis defuncti, ex mandato legis accipiens uxorem, genuit Joseph, natura quidem generis suum filium, secundum vero legis præceptum Heli efficitur filius. Et ideo Matth. dicit: Jacob genuit Joseph; sed Lucas, quia legalem generationem describit, nullum nominat aliquem genuisse. Et quamvis Damasc, dicat⁴, quod B. Virgo Maria Joseph attingebat secundum illam originem, qua pater ejus dicitur Heli, quia dicit eam ex Melchi descendisse, tamen credendum est quod etiam ex Salomone originem duxerit, secundum aliquem modum, per illos patres, quos enumerat Matthæus, qui carnalem Christi generationem dicitur enarrare, præsertim cum Ambrosius dicat Christum de semine Jechoniæ descendisse⁵.

Ad tertium dicendum, quod sicut dicit Augustinus, in lib. de Consensu Evang.⁶, Matthæus regiam in Christo instituerat insinuare personam; Luc. autem sacerdotalem. Unde in generationibus Matthæi significatur nostrorum susceptio peccatorum a Domino Jesu Christo; in quantum, scilicet, per carnis originem similitudinem carnis peccati assumpsit. In generationibus autem Lucæ signatur nostrorum abolitio peccatorum a Christo Domino. Et ideo generationes Matthæus descendens enumerat; Lucas autem ascendens. Inde etiam est quod Matthæus ab ipso David per Salomonem descendit, in cujus matre ille peccavit. Lucas vero ad ipsum David per Nathan ascendit, per cujus

¹ Lib. 1 Hist. Eccl., c. 6, in fin., et cap. 7, parum ante medium; idem habet etiam Amb., in Luc., lib. 3, inter princ. et med.

² Lib. 4 Orth. fidei, c. 15, ante med.

³ Lib. 3 in Luc., declinando ad fin., tom. 5.

⁴ Lib. 2, cap. 4, in princ., et post med.

numinis Prophetam Deus peccatum illius expiavit. Et inde est etiam quod quia Matthæus ad mortalitatem nostram Christum descendente voluit signare, ipsas generationes ab Abraham usque ad Joseph, et usque ad ipsius Christi nativitate descendendo, commemoravit ab initio Evangelii sui; Lucas autem non ab initio, sed a Baptismo Christi generationem narrat, nec descendendo, sed ascendendo, tanquam sacerdotem in expiandis peccatis magis assiggnans, ubi testimonium Joannes perhibuit, dicens: Ecce qui tollit peccatum mundi. Ascendendo autem transit ad Abraham, et pervenit ad Deum, cui mundati et expiati reconciliamur. Merito etiam adoptionis originem ipse suscepit, quia per adoptionem efficiuntur filii Dei; per carnalem vero generationem Filius Dei filius hominis factus est. Satis autem demonstravit non se ideo dixisse Joseph filium Heli, quod de illo sit genitus, sed quod ab illo fuerit adoptatus, cum et ipsum Adam filium Dei dixerit, cum sit factus a Deo. Numerus etiam quadragenarius ad tempus præsentis vite pertinet, propter quatuor partes mundi, in quo mortalem vitam ducimus sub Christo regnante. Quadraginta autem quater habent decem, et ipsa decem ab uno usque ad quatuor progrediente numero consummantur. Posset etiam denarius ad Decalogum referri, et quaternarius ad præsentem vitam, vel etiam ad quatuor Evangelia, secundum quæ Christus regnat in nobis. Et ideo Matth., regiam personam Christi commendans, quadraginta personas posuit, excepto ipso. Sed hoc intelligendum est, si sit idem Jechonias, qui ponitur in fine secundi quaternarii, et in principio tertii, ut Augustinus vult¹, quod dicit factum esse ad significandum, quod in Jechonia facta est quedam deflexio ad extraneas gentes, quando in Babyloniam transmigratum est; quod præfigurabat Christum circumcisione ad præputium migraturum. Hieronymus autem dicit² duos fuisse Joachim, id est, Jechoniam patrem, scilicet, et filium, quorum uterque in generatione Christi assumitur, ut constet distinctio generationum, quas Evangelista per tres quaterdenarios distinguit, quod ascendit ad quadraginta duas personas. Qui etiam numerus sanctæ convenit

Ecclesiæ. Hic enim numerus consurgit ex senario, qui significat laborem præsentis vite; et septenario, qui significat quietem vite futuræ. Scies enim septem sunt quadraginta duo. Ipse etiam quaterdenarius, quia ex denario et quaternario constituitur per aggregationem, ad eandem significationem pertinere potest, quæ attributa est quadragenario, qui consurgit ex eisdem numeris secundum multiplicationem. Numerus autem, quo Lucas utitur in generationibus Christi, significat universitatem peccatorum. Denarius enim tanquam justitiæ numerus in decem præceptis legis ostenditur. Peccatum autem est legis transgressio. Denarii vero numeri transgressio est undenarius. Septenarius autem significat universitatem, quia universum tempus septenario dierum numero volvitur; septies autem undecim sunt septuaginta septem, et ita per hoc significatur universitas peccatorum, quæ per Christum tolluntur.

Ad quartum dicendum, quod sicut Hieronymus super Matth. dicit³, quia Joram rex generi se miscuerat impiissimæ Jezabelis, idcirco usque ad tertiam generationem ejus memoria tollitur, ne in sanctæ natiuitatis ordine poneretur. Et ita, ut Chrysostomus⁴ dicit, quanta benedictio facta est super Jehu, qui vindictam fecerat super domum Achab et Jezabel, tanta est maledictio super domum Joram, propter filiam iniqui Achab et Jezabel, ut usque ad quartam generationem præcidantur filii ejus de numero Regum; sicut scriptum est Ecod. 20: Reddam peccatum parentum in filios usque ad tertiam et quartam generationem. Est etiam attendendum, quod alii reges fuerunt peccatores, qui in genealogia Christi ponuntur; sed non fuit eorum continua impietas. Nam, ut dicitur in libro Questionum Veteris et Novi Testamenti⁵, Salomon merito patris sui dimissus in regno est, Roboam merito Asa filii sui; horum autem trium continuavit impietas.

Ad quintum dicendum quod, sicut dicit Hieronymus super Matth.⁶, in genealogia Salvatoris nulla sanctarum mulierum assumitur, sed eas quas Scriptura reprehendit; ut qui pro-

¹ Matt. 1, sup. illud: Joram genuit Oziam, tom. 9.

² Hom. 1 in opere Imperfecto, tom. 2.

³ August., in lib. Questionum ex Novo Test., q. 81, tom. 4.

⁴ Matth. 1, sup. illud: Judas genuit Phares, tom. 9.

⁵ Lib. 2 de Consensu Evang., cap. 4, ante med., tom. 4.

⁶ Matth. 1, super illud: Et post transmigracionem Babylonis, t. 9. Idem habet Ambr., 10 Luc., lib. 3, non multum procul a fin., tom. 5.

pter peccatores venerat, de peccatoribus nascens omnium peccata deleret. Unde ponitur Thamar, quæ reprehenditur de socerino concubitu; et Raab, quæ fuit meretrix; et Ruth, quæ fuit alienigena; et Bethsabee, uxor Urie, quæ fuit adultera. Quæ tamen proprio nomine non ponitur, sed ex nomine viri designatur, tum propter peccatum ipsius quæ fuit adulterii et homicidii conscia; tum etiam ut nominato viro peccatum David ad memoriam revocetur. Et quia Lucas Christum designare intendit, ut peccatorum expiatorem, talium mulierum mentionem non facit. Fratres autem Judæ commemorat, ut ostendat eos ad Dei populum pertinere; cum tamen Ismael frater Isaac, et Esau frater Jacob a populo Dei fuerint separati, propter quod in generatione Christi non commemorantur; et etiam ut superbiam de nobilitate excludat. Multi enim fratrum Judæ ex ancillis nati fuerunt; sed omnes simul erant Patriarchæ, et tribuum principes. Phares autem et Zaram simul nominantur (ut Ambrosius dicit super Lucam)¹, quia per eos gemina describitur vita populorum: una secundum legem, quæ significatur per Zaram; altera secundum fidem, quæ significatur per Phares: fratres autem Jechonæ ponit, quia omnes regnauerunt diversis temporibus, quod in aliis regibus non acciderat, vel quia eorum similis fuit et iniquitas, et miseria.

De hac re late diximus supra, disputat. 2 hujus tomi, sect. 3, ubi propter loci opportunitatem genealogiam B. Virginis texere necessarium fuit, qua explicata, nihil est quod de Christi genealogia dicamus; nec circa litteram D. Thom. novum aliquid explicandum occurrit.

ARTICULUS IV.

Utrum decuerit Christum nasci de femina².

1. Ad quartum sic proceditur. Videtur quod materia corporis Christi non debuerit esse assumpta de femina. Sexus enim masculinus est nobilior quam sexus femineus. Sed maxime decuit ut Christus assumeret id quod est perfectum in humana natura. Ergo videtur quod non debuerit de femina carnem assumere, sed

¹ Lib. 3, in Luc., aliquantulum ante med., tom. 3.

² 3, d. 12, q. 3, art. 2, q. 2, et opus. 2, cap. 218.

magis de viro; sicut et Eva de costa viri formata est.

2. Præterea, quicumque ex femina concipitur, utero femine concluditur. Sed Deo, qui cælum et terram implet (ut dicitur Jerem. 23), non competit quod parvo femine utero includatur. Ergo videtur quod non debuerit concipi de femina.

3. Præterea, illi, qui concipiuntur ex femina, quamdam immunditiam patiuntur. Unde dicitur Job. 26: Numquid justificari potest homo comparatus Deo, aut apparere mundus natus de muliere? Sed in Christo nulla immunditia esse debuit, ipse enim est Dei sapientia, de qua dicitur Sapient. 7: Nihil inquinatum in illam incurrit. Ergo non videtur quod debuerit carnem assumere de femina.

Sed contra est quod dicitur Galat. 44: Misit Deus Filium suum factum ex muliere.

Respondeo dicendum quod, licet Filius Dei carnem humanam assumere potuerit de quacunque materia voluisset, convenientissimum tamen fuit ut de femina carnem acciperet. Primo quidem quia per hoc tota humana natura nobilitata est. Unde Augustinus dicit, lib. 83 Questionum¹: Hominis liberatio in utroque sexu debuit apparere. Ergo, quia virum oportebat suscipere, qui sexus honorabilior est, conveniens erat ut feminei sexus liberatio hinc appareret, quod ille vir de femina natus est. Secundo, quia per hoc veritas incarnationis asstruitur. Unde Ambrosius dicit in libro de Incarnat.²: Multa in Christo secundum naturam inveniunt, et ultra naturam; secundum conditionem etenim nature in utero feminei corporis fuit, sed supra conditionem virgo concepit, virgo generavit; ut crederes quia Deus erat qui innovabat naturam, et homo erat qui secundum naturam nascebatur ex homine. Et Augustinus dicit, epistola ad Volusian.³: Si Omnipotens Deus hominem ubicunque formatum, non ex materno utero crearet, sed repentinum inferret aspectibus, nonne opinionem confirmaret erroris, nec hominem verum suscepisse, ullo modo crederetur? Et dum omnia mirabiliter facit, auferret quod misericorditer fecit. Nunc vero ita inter Deum et hominem mediator apparuit, ut in unitate personæ copulans utramque naturam, et solita sublimaret insolitis, et insolita solitis temperaret. Tertio, quia per hunc modum completur omnis diversitas generationis humanæ. Nam primus homo productus est ex limo terræ, sine viro et femina. Eva vero producta est ex viro sine femina; alii vero homines nascuntur ex viro et femina. Unde hoc quartum quasi Christo proprium relinquatur, ut produceretur ex femina sine viro.

Ad primum ergo dicendum, quod quia sexus masculinus est nobilior quam femineus, ideo humanam naturam in masculino sexu assumpsit; ne tamen sexus femineus contemneretur, congruum fuit ut carnem assumeret de femina. Unde Augustinus dicit, in libr. de Agone Christiano¹: Nolite vosipsos contemnere, viri, Filius Dei virum suscepit; nolite vosipsas contemnere, femine, Filius Dei natus ex femina est.

Ad secundum dicendum, quod sicut Augustinus dicit, 23 lib. contra Faustum² (qui hac objectionem utebatur): Non plane, inquit, catholica fides, quæ Christum Dei Filium, natum secundum carnem credit ex Virgine, ullo modo eundem Dei Filium sic in utero mulieris includit, quasi extra non sit, quasi cæli et terræ administrationem deseruerit, quasi a Patre recesserit; sed vos Manichæi corde illo, quo nihil potestis nisi corporalia phantasmata cogitare, ista omnino non capitis. Ut enim dicit in epistola ad Volusian.³: Hominum iste sensus est, nihil nisi corpora valentium cogitare; quorum nullum potest esse ubique totum; quoniam per innumerabiles partes aliud alibi habeat necesse est. Longe alia est animæ natura quam corporis; quanto magis Dei, qui creator est et animæ, et corporis, et novit ubique totus esse, et nullo contineri loco; novit venire, non recedendo ubi erat; novit abire, non deserendo quo venerat.

Ad tertium dicendum, quod in conceptione viri ex femina non est aliquid immundum, in quantum est opus Dei; unde dicitur Act. 10: Quod Deus creavit, tu ne commune dixeris, id est, immundum. Est ibi tamen aliqua immunditia ex peccato proveniens, prout cum libidine quis concipitur ex commixtione maris et femine, quod tamen in Christo non fuit, ut supra ostensum est⁴. Si tamen aliqua esset ibi immunditia, ex ea non inquinaretur Dei Verbum, quod nullo modo est mutabile, vel alterabile. Unde Augustinus dicit in libr. Contra quinque hæreses, c. 5: Dicit tibi Deus creator hominis, filius

¹ C. 11, circa med., tom. 3.

² C. 12, ante med., tom. 6.

³ Est ep. 3, aliquantulum a princ., tom. 2.

⁴ Q. 29, art. 2.

hominis: Quid est quod te permovet in mea natiuitate? non sum libidinis conceptus cupiditate: ego matrem, de qua nascerer, feci. Si solis radius cloacarum sordes siccare novit, eis inquinari non novit; quanto magis splendor lucis æternæ, quocunque radiaverit, mundare potest, et ipse pollui non potest.

Littera hujus articuli tam perspicua est, ut non indigeat expositione. De re autem ipsa præter ea quæ in 1 tom., disput. 3, attingi, tractando de convenientia incarnationis, disputavi supra in hoc tomo, disput. 5, sect. 4, et in sequentibus nonnulla addemus.

ARTICULUS V.

Utrum corpus Christi de purissimis sanguinibus Virginis formatum fuerit¹.

1. Ad quintum sic proceditur. Videtur quod caro Christi non fuerit concepta ex purissimis sanguinibus Virginis. Dicitur enim in Collecta, quod Deus Verbum suum de Virgine carnem sumere voluit. Sed caro differt a sanguine Virginis. Ergo corpus Christi non est sumptum de sanguine Virginis.

2. Præterea, sicut mulier formata est miraculose de viro, sic corpus Christi miraculose formatum est de Virgine. Sed mulier non dicitur esse formata de sanguine viri, sed magis de carne et ossibus ejus, secundum illud quod dicitur Gen. 2: Hoc nunc os ex ossibus meis, et caro de carne mea. Ergo videtur quod nec etiam corpus Christi formari debuerit de sanguine Virginis, sed de carnibus et ossibus ejus.

3. Præterea, corpus Christi fuit ejusdem speciei cum corporibus aliorum hominum; sed corpora aliorum hominum non formantur ex purissimo sanguine, sed ex semine et sanguine menstruo. Ergo videtur quod nec etiam corpus Christi fuerit conceptum ex purissimis sanguinibus Virginis.

Sed contra est quod Damasc. dicit in 3 libro², quod Filius Dei construxit sibi ipsi ex castissimis et purissimis sanguinibus Virginis carnem animatam anima rationali.

Respondeo dicendum quod, sicut supra dictum est³, in conceptione Christi fuit secundum conditionem nature, quod est natus ex femina, sed supra conditionem nature est natus ex

¹ 3, d. 3, q. 2, art. 1, ad 4.

² Lib. 3 Orth. fidei, c. 2, in med.

³ Art. præc.

Virgine. Habet autem hoc naturalis conditio, quod in generatione animalis femina materiam ministret, ex parte autem maris sit principium activum in generatione, sicut probat Philosophus in libr. de Generatione animalium¹. Femina autem, quæ ex mare concepit, non est virgo, et ideo ad supernaturalem modum generationis Christi pertinet, quod activum principium in generatione illa fuerit virtus supernaturalis divina. Sed ad naturalem modum generationis ejus pertinet, quod ejus materia, de qua corpus ejus conceptum est, sit conformis materie quam aliæ feminae subministrant ad conceptionem prolis. Hæc autem materia, secundum Philosophum, in libr. de Generatione animalium², est sanguis mulieris, non quicunque, sed perductus ad quamdam ampliorem digestionem; per virtutem generalivam matris, ut sit materia apta ad conceptum, et ideo ex tali materia fuit corpus Christi conceptum.

Ad primum ergo dicendum, quod cum B. Virgo fuerit ejusdem naturæ cum aliis feminis, consequens est quod habuerit carnem et ossa ejusdem naturæ. Carnes autem et ossa in aliis feminis sunt actualia corporis partes ex quibus constituitur integritas corporis, et ideo subtrahi non possunt sine corruptione corporis, vel diminutione. Christus autem, qui venerat corrupta reparare, nullam corruptionem aut diminutionem integritatis matris ejus inferre debuit, ut supra dictum est³. Et ideo non debuit corpus Christi formari de carne vel ossibus Virginis, sed de sanguine, qui nondum est actu pars, sed est potentia totum, ut dicitur in libro de Generatione animalium. Et ideo dicitur carnem de Virgine sumpsisse, non quod materia corporis ejus fuerit actu caro, sed sanguis, qui est potentia caro.

Ad secundum dicendum quod, sicut in prima parte dictum est⁴, Adam, quia institutus erat ut principium quoddam humanæ naturæ, habebat in suo corpore aliquid carnis et ossis, quod non pertinebat ad integritatem personalem ipsius, sed solum in quantum erat naturæ humanæ principium; et de tali carne formata est mulier absque viri detrimento. Sed nihil tale fuit in corpore Virginis, ex quo corpus Christi posset formari sine corruptione materii corporis.

¹ Lib. 1, c. 19, in fin. præcipue, et lib. 2, c. 4 et 5, tom. 4.

² Lib. 1, c. 19, tom. 4.

³ Q. 28, art. 1 et 2.

⁴ Q. 92, art. 3, ad 2 arg.

Ad tertium dicendum, quod semen feminae non est generationi aptum, sed est quiddam imperfectum in genere seminis, quod non potuit perducere ad perfectum seminis complementum, propter imperfectionem virtutis femineæ. Et ideo tale semen non est materia quæ de necessitate requiratur ad conceptum, sicut Philosophus dicit, in libr. de Generat. animal. Et ideo in conceptione corporis Christi non fuit, præsertim quia licet sit imperfectum in genere seminis, tamen cum quadam concupiscentia resolvitur, sicut et semen maris. In illo autem conceptu virginali, concupiscentia locum habere non potuit, et ideo Damasc. dicit¹, quod corpus Christi non seminaliter conceptum est. Sanguis autem menstruus, quem feminae per singulos menses emittunt, impuritatem quamdam naturalem habet corruptionis, sicut et cæteræ superfluitates quibus natura non indiget, sed eas expellit. Ex tali autem menstruo corruptionem habente, quod natura repudiat, non formatur conceptus; sed hoc est purgamentum quoddam illius puri sanguinis, qui digestionem quadam est præparatus ad conceptum, quasi purior et perfectior alio sanguine. Habet tamen impuritatem libidinis in conceptione aliorum hominum, in quantum ex ipsa commixtione maris et feminae, talis sanguis ad locum generationi congruum attrahitur. Sed hoc in conceptione Christi non fuit, quia operatione Spiritus Sancti talis sanguis in utero Virginis adunatus est, et formatus in utero. Et ideo dicitur corpus Christi ex castissimis et purissimis sanguinibus Virginis formatum.

COMMENTARIUS.

Notanda est hoc loco ratio D. Thom. Inde enim probat Christi corpus fuisse formatum ex sanguine Virginis, quia formatus est Christus ex Virgine, tanquam verus filius ejus; ad hoc autem necessarium fuit ut B. Virgo in illa conceptione præstiterit, quod aliæ feminae in conceptione filiorum præstare solent, ut matres possint appellari; illud autem præcipuum est, quod sanguinem suum subministrant, ex quo fœtus possit formari; hoc ergo ut minimum necessarium fuit in Virgine, ut mater possit appellari. Non enim satis esset quod Christus acciperet corpus ex Virgine formando illud ex costa, verbi gratia, aut alio simili modo, quia non magis posset filius appellari quam Eva dici possit filia Adæ; et

Lib. 3 Orth. fid. c. 2, et l. 4, c. 15.

ideo formatus est, B. Virgine verissime ac propriissime sanguinem suum subministrante, tanquam vera matre. Dicitur autem ille sanguis fuisse purissimus, quia ut hic divus Thom. ex Aristotele refert, et indicat Augustinus, lib. 83 Quæst., q. 56, etiam in aliis matribus humanum corpus ex pure sanguine, magisque digesto fabricatur; in B. autem Virgine fuit purissimus, tum ob singularem ejus temperantiam; tum etiam ob singularem Spiritus Sancti curam et providentiam. Et hæc ratio D. Thom. tam efficax est et evidens, supposito principio fidei, ut conclusionem faciat omnino certam, et ita recepta est communi consensu et traditione totius Ecclesiæ. Et habetur in VI Synod., act. 11, in Epist. Sophronii, et in Damasceno, quem hic D. Thom. citat, et in aliis Patribus communiter. Occurrebant autem difficultates circa veritatem hanc, quæ, quia modum conceptionis attingunt, tractabuntur commodius in disputatione sequenti. Cætera sunt clara in articulo. Nam illa quæstio, an sanguis informetur anima, quam D. Thom. hic attingit, in argum. 1, in 1 tom., circa q. 4, latissime disputata est.

ARTICULUS VI.

Utrum corpus Christi in antiquis Patribus fuerit secundum aliquid signatum¹.

1. Ad sextum sic proceditur. Videtur quod corpus Christi fuerit secundum aliquid signatum in Adam, et in aliis Patribus. Dicit enim Augustinus, 10 super Genes. ad litteram, quod caro Christi fuit in Adam et Abraham secundum corpulentam substantiam. Sed substantia corpulenta est quiddam signatum. Ergo caro Christi fuit in Adam, et Abraham, et aliis Patribus, secundum aliquid signatum.

2. Præterea, Roman. 1 dicitur, quod Christus factus est ex semine David secundum carnem. Sed semen David fuit aliquid signatum in ipso. Ergo Christus fuit in David secundum aliquid signatum, et eadem ratione in aliis Patribus.

3. Præterea, Christus ad humanum genus affinitatem habet, in quantum ex humano genere carnem assumpsit. Sed si caro illa non fuit secundum aliquid signatum in Adam, nullam

videtur habere affinitatem ad humanum genus, quod ex Adam derivatur; sed magis ad alias res, unde materia carnis ejus assumpta est. Videtur ergo quod caro Christi fuerit in Adam et in aliis Patribus, secundum aliquid signatum.

Sed contra est quod Augustinus dicit, 10 super Genes. ad litteram: Quocumque modo Christus fuit in Adam, et Abraham, et aliis Patribus, alii homines etiam ibi fuerunt, sed non convertitur. Alii autem homines non fuerunt in Adam et Abraham, secundum aliquam materiam signatam, sed solum secundum originem, ut in prima parte habitum est: ergo neque Christus fuit in Adam et Abraham secundum aliquid signatum, et eadem ratione nec in aliis Patribus.

Respondeo dicendum, quod, sicut supra dictum est, materia corporis Christi non fuit caro et os B. Virginis, nec aliquid quod fuerit actu pars corporis ejus, sed sanguis, qui est potentia caro. Quicquid autem fuit in B. Virgine a parentibus acceptum, fuit actu pars corporis B. Virginis. Unde illud, quod fuit in B. Virgine a parentibus acceptum, non fuit materia corporis Christi, et ideo dicendum est, quod corpus Christi non fuit in Adam et aliis Patribus secundum aliquid signatum, ita, scilicet, quod aliqua pars corporis Adæ, vel alicujus alterius posset designari determinate, ut diceretur, quod ex hac materia determinate formabitur corpus Christi; sed fuit ibi secundum originem, sicut et caro aliorum hominum. Corpus enim Christi habet relationem ad Adam, et alios Patres, mediante corpore matris ejus. Unde nullo alio modo fuit in Patribus corpus Christi, quam corpus matris ejus, quod non fuit in Patribus secundum materiam signatam, sicut nec corpora aliorum hominum, ut in 1 part. dictum est.

Ad primum ergo dicendum, quod, cum dicitur Christus fuisse in Adam secundum corpulentam substantiam, non est intelligendum hoc modo, quod corpus Christi in Adam fuerit quedam corpulenta substantia; sed quia corpulenta substantia corporis Christi, id est, materia quam sumpsit ex Virgine, fuit in Adam, sicut in principio activo, non autem sicut in materiali principio; quia, scilicet, per virtutem generativam Adæ, et aliorum ab Adam descendentium, usque ad B. Virginem, factum est ut illa materia prepararetur ad conceptum corporis Christi. Non autem fuit materia illa formata in corpus Christi per virtutem seminis ab Adam derivatam. Et ideo

¹ 3, d. 3, q. 4, art. 2.

² C. 19 et 20, tom. 3.